

Kommunal Rapport

KOMMUNEBAROMETERET 2019

ENDELIG UTGAVE | juli 2019

Rana

49 % av nøkkeltallene er forbedret siste år

336. plass justert for inntektsnivå | Fylke: nr. 24 | Gruppe: nr. 40

ANNONSE

LAVERE UTSLIPP = LAVERE RENTE

www.kommunalbanken.no/gronn

KBN Kommunalbanken
Norge

Plasseringer i Kommunebarometeret 2010–2019

Dette er plasseringene slik de faktisk ble rapportert de ulike årene. Serien er ikke sammenliknbar over tid, fordi innholdet i barometeret også har endret seg over tid.

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Nøkkeltallene alene	115	208	251	300	250	310	165	265	299	361
Totaltabellen - justert for økonomiske forutsetninger	121	191	235	307	239	336	165	288	292	336
Grunnskole	286	380	360	369	325	392	378	337	321	330
Pleie og omsorg	74	65	159	147	119	88	69	368	402	356
Barnevern	200	295	95	130	220	313	180	214	213	363
Barnehage	62	186	145	176	117	278	112	154	147	250
Helse			313	244	322	392	213	292	280	363
Sosial	335	268	349	359	297	231	197	286	253	240
Kultur		178	188	279	191	137	114	157	104	62
Miljø og ressurser	98		285	319	32	196	243	71	47	193
Saksbehandling			242	245	140	180	57	140	135	162
Vann og avløp			67	80	27	77	187	250	329	389
Økonomi	211	301	207	173	165	168	123	57	80	47
Kostnadsnivå		127	78	91	165	149	188	76	65	80
Nøkkeltall i bruk i barometeret	47	69	110	116	127	123	126	141	152	151
Antall kommuner rangert totalt	429	429	429	429	428	428	428	426	423	422

Fra barometeret ble etablert i 2010 og fram til 2012 var det en utviklingsfase der innholdet ble vesentlig utvidet og endret. Fra 2012 og framover har det i et stort perspektiv vært forholdsvis små endringer fra år til år.

Tabellen over viser utviklingen i antall nøkkeltall, og hvor mange kommuner som har blitt rangert. I 2019-utgaven er det 14 nye nøkkeltall i forhold til 2018-utgaven.

Utvikling over tid (sammenliknbar serie)

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Nøkkeltallene alene				340	380	388	316	299	342	361
Totaltabellen - justert for økonomiske forutsetninger				341	360	372	329	283	325	336
Grunnskole				260	349	368	373	350	347	330
Pleie og omsorg	236	272	289	269	247	234	274	359	372	356
Barnevern					254	320	168	189	225	363
Barnehage						248	143	115	191	250
Helse	1	230	376	317	393	390	328	366	324	363
Sosial				8	310	290	268	266	252	240
Kultur	126	96	99	159	54	68	71	77	92	62
Miljø og ressurser		259	151	306	339	266	228	203	220	193
Saksbehandling	281	212	201	174	325	107	158	183	260	162
Vann og avløp	212	146		211	246	312	304	345	369	389
Økonomi				237	118	111	127	86	92	47
Kostnadsnivå					1	1	144	25	45	80
Nøkkeltall i bruk i barometeret	47	69	110	116	127	123	126	141	152	151
Antall kommuner rangert totalt	429	429	429	429	428	428	428	426	423	422

Plasseringene i denne tabellen er oppdatert med nøkkeltallene som er brukt i 2019-barometeret. Plasseringene vil derfor *avvike* fra det som ble rapportert for ett eller flere år siden. På den annen side er tidsserien så sammenliknbar som det er mulig å få den.

Vær oppmerksom på at det for noen nøkkeltall som er i bruk nå, ikke finnes ti års historikk. Denne tabellen er derfor aller mest relevant for de siste fire-fem årene.

Hovedanalyse – endelig utgave 2019

Rana havner på en 336. plass i den endelige utgaven av Kommunebarometeret 2019 fra Kommunal Rapport. Da har vi justert plasseringen med hensyn til økonomiske rammebetingelser. Nøkkeltallene er en god del svakere enn hva økonomiske forutsetninger skulle tilsi. Ser vi bare på nøkkeltallene og ignorerer økonomiske forutsetninger, er kommunen på en 361. plass. Samlet sett er nøkkeltallene til Rana relativt sett langt svakere enn normalen i Kommune-Norge.

Andelen lærere som oppfyller kompetansekravene i norsk, engelsk og matematikk har økt nasjonalt de siste årene. 78 prosent av norsklærerne, 69 prosent av matematikklærerne og 57 prosent av engelsklærerne oppfylte i 2018 kompetansekravene. En del lærere i barneskolen som underviser i norsk, engelsk og matematikk i kommunen mangler fordypning ifølge statistikken. De beste kommunene ligger på 97 prosent. På ungdomsskolen oppfyller 57 prosent av lærerne i matematikk, engelsk og norsk i Rana nye krav til fordypning i fagene.

Nasjonalt har 74,5 prosent av ansatte i pleie og omsorg fagutdanning. Andelen økte jevnt fram til 2014, men har siden vært ganske stabil.

Av dem som bor på sykehjem, har 81,6 prosent omfattende pleiebehov landet sett under ett, per 2018. Andelen øker klart over tid. Det indikerer at innsatsen fortsatt dreies over mot hjemmebasert omsorg, og at man må være mer pleietrengende enn før for å få sykehjemsplass. Forutsatt at kommunen har gode tilbud på lavere trinn i omsorgstrappa, bør de fleste som bor på sykehjem ha omfattende bistandsbehov. I Rana er det hele 85 prosent som er i denne kategorien. Det kan synes som om omsorgen i veldig stor grad er hjemmebasert.

Det er anslått nasjonalt at fire av fem over 80 år på sykehjem har en grad av demens. Antallet skjermede plasser for demente på sykehjem nasjonalt ligger på omtrent halvparten av dette nivået. Snittet per 2018 ligger på 39,7 prosent. Kommunen har noen flere skjermede plasser enn gjennomsnittet. I Rana tilsvarer antall plasser i skjermet enhet for demente 54 prosent av antallet over 80 som faktisk bor på sykehjem. Denne dekningsgraden er noe høyere nå enn for ett år siden.

Fra 2020 vil kommunene få en lovpålagt plikt til å ha et dagaktivitetstilbud for hjemmeboende med demens. Mange kommuner har dette for en større eller mindre andel av målgruppa. Bare 155 kommuner har rapportert tall for dette til Helsedirektoratet. I disse kommunene er det i snitt

hver fjerde hjemmeboende med demens, som har vedtak om dagtilbud. 36 prosent av hjemmeboende med demens i Rana har vedtak om dagaktivitetstilbud. Det er litt høyere enn snittet for de kommunene vi har tall for.

Nasjonalt har andelen saker i barnevernet som tar mer enn 3 måneder å behandle, gått litt ned også i fjor. I snitt overholder kommunene nå den normale saksbehandlingsfristen i lovverket i 88 prosent av sakene. Andelen fristbrudd er halvert på noen få år, og har aldri vært lavere. Kommunen er blant de svakeste hva gjelder å holde den ordinære tremånedersfristen for saksbehandlingen. Bare 29 prosent av sakene ble behandlet innen 3 måneder. Hvorfor blir det slik, og hvordan kan kommunen raskt bli bedre? Sett de fire siste årene under ett, ligger kommunen langt etter de beste.

Bemanningen i de kommunale barnehagene i Rana er lav målt mot dem som har best tall her. Som regel er bemanningen lavere jo større kommunen blir. Ifølge tall fra Statistisk sentralbyrå var bemanningen omtrent uendret i fjor.

Andelen av barn med minoritetsbakgrunn som går i barnehage, fortsetter å øke nasjonalt. Snittet er nå 82,8 prosent. Det er den høyeste andelen som er målt. I Rana går 84 prosent av barna med minoritetsbakgrunn i barnehage, ifølge tallene. Det er midt på treet målt mot resten av landet. Ulike telletidspunkt for barn i barnehage og antall minoritetsspråklige barn er en marginal feilkilde.

I årets kommunebarometer har vi tre nøkkeltall for utslipp av klimagasser. Tallene viser at utslippene i alle tre kategorier har gått tydelig tilbake de siste årene. Rana slipper ut 26937 kilo klimagasser per innbygger (målt i CO₂-ekvivalenter), og dette er mye høyere enn landsgjennomsnittet.

Kommunal Rapport korrigerer netto driftsresultat for å vurdere driftsøkonomien. Nytt av året er at en del kommuner får inntekter fra Havbruksfondet. Denne utbetalingen er trukket fra, for å gi et bedre bilde av den langsiktige, løpende driftssituasjonen. Nasjonalt ble korrigert netto driftsresultat på 1,6 prosent i 2018. For dette nøkkeltallet kan det være viktigere å se på kommunens eget resultat, enn hvordan man klarer seg mot resten av landet.

Korrigert netto driftsresultat var på 5,5 prosent i fjor. Dette er et solid resultat som gir en 14. plass på denne tabellen. Målt over de siste fire årene har driftsmarginen vært meget solid. Rana har et solid disposisjonsfond, som normalt vil være stort nok til å håndtere plutselige økonomiske utfordringer. Er bufferen på nivå med kommunestyrets bestilling?

Netto renteeksponert gjeld er ganske lav i kommunen, målt mot brutto driftsinntekter.

Investeringsnivået har vært tilnærmelesvis gjennomsnittlig i Rana de fire siste årene.

Kommunebarometeret 2019 i et nøtteskall

En årlig rangering av alle kommuner, foretatt av Kommunal Rapport på basis av offentlig tilgjengelige data fra offisielle kilder.

Litt forenklet kan vi si at vi måler Norges beste kommune. Første rangering ble publisert i 2010. 2019-barometeret inkluderer 151 ulike nøkkeltall innen 12 forskjellige kategorier.

Kommunal Rapport har alt ansvar for vekting, vurderinger og eventuelle feil i framstillingene. Vi har forutsatt at kommunene har rapportert korrekt. I noen få tilfeller har vi fjernet data som har framstått som mistenkelige. I de tilfellene står kommunen uten data.

Hensikten er å gi et lettfattelig bilde av hvordan kommunen presterer målt mot resten av Kommune-Norge, for å bidra til en mer opplyst lokaldemokratisk diskusjon.

Kommunebarometeret er ingen vurdering av om innbyggerne får gode nok tjenester, men om det ser ut

til at kommunen har noe å lære av andre - basert på hvor nær kommunens målbare resultater er kommunene med best resultat. Barometeret er heller ikke en konkurranse i å drive billigst, uten hensyn til tjenestene.

Det er viktig å huske på at det kan finnes gode forklaringer bak en svak tabellplassering, og at tilfeldigheter kan spille en rolle – spesielt i mindre kommuner. Viktigere enn tabellplasseringen er om kommunen har fått bedre eller dårligere nøkkeltall det siste året. Vi publiserer en forbedringsskår, som viser nøkkeltall som har blitt bedre minus nøkkeltall som har blitt dårligere, justert ut fra hvor stor vekt nøkkeltallet har i barometeret.

Vil du lese mer om kildene som er brukt? Gå til denne artikkelen: <http://kommunal-rapport.no/kommunebarometeret/2019/metode>. Der kan du også finne linker til Kostra-tabellene som er brukt som hovedgrunnlag i barometeret.

Grunnskole

20 % vekt i barometeret	Kommunens nøkkeltall			Plass	Snitt	Topp	Kommunens karakter		
	KB 2017	KB 2018	KB 2019	KB 2019	KB 2019	KB 2019	KB 2017	KB 2018	KB 2019
AVGANGSKARAKTERER: Snitt grunnskolepoeng (10. trinn) siste fire år	40	40	41	266	41	44	2,4	2,6	2,7
AVGANGSKARAKTERER: Snitt grunnskolepoeng (10. trinn) siste år	40	41	41	246	42	44	2,7	3	2,8
FRAFALL: Andel elever fra kommunen som har fullført og bestått videregående innen fem år	64	67	67	323	75	88	2,4	2,4	2,3
NP 5. TRINN: Andel elever på laveste mestringsnivå, snitt siste fire år	34	33	31	220	31	19,5	3,3	3,4	3,5
NP 8. TRINN: Andel elever på laveste mestringsnivå, snitt siste fire år	9,3	9,6	10,7	173	10,3	6,1	3,6	3,7	3,3
NP 9. TRINN: Andel elever på laveste mestringsnivå, snitt siste fire år	6	5,6	5,5	137	5,9	3	3	3,5	3,8
UTDANNING: Andel lærere med kompetanse til å undervise i norsk, engelsk og matematikk, 1.-7. trinn	65	72	74	218	73	97	3,3	3,7	3,6
UTDANNING: Andel lærere med kompetanse til å undervise i norsk, engelsk og matematikk, 8.-10. trinn	50	48	57	340	73	100	2,5	2	2,2
UTDANNING: Andel lærere som oppfyller kravene til undervisning, 1.-7. trinn	97	93	93	286	95	100	4,2	3,1	3,2
UTDANNING: Andel lærere som oppfyller kravene til undervisning, 8.-10. trinn	98	97	94	309	96	100	4,6	4	3
TRIVSEL: 7. trinn, snitt siste fem år	84	86	88	256	91	95	2,4	2,6	2,8
TRIVSEL: 10. trinn, siste fem år	80	81	83	242	86	90	2,5	2,6	3
FYSISK AKTIVITET: Elevtimer per år 5.-7. trinn	77	77	77	316	99	150	1,1	1,1	1,1
SPESIALUNDERVISNING: Andel elever med spesialundervisning 1.-4. trinn, snitt siste fire år	3,8	3,7	3,8	61	5,2	2,3	4,8	4,9	4,7
SPESIALUNDERVISNING: Andel elever med spesialundervisning 5.-7. trinn, snitt siste fire år	10,9	9,6	8,4	117	9,2	4,9	3,1	3,4	4
SPESIALUNDERVISNING: Andel elever med spesialundervisning 8.-10. trinn, snitt siste fire år	15,2	14,2	12,7	311	10,1	5,5	2	2,2	2,6
LEKSEHJELP: Andel elever 1.-4. trinn som har leksehjelp	10,7	10,5	10	267	15,8	66	2,6	2,7	2,6
LEKSEHJELP: Andel elever 5.-7. trinn som har leksehjelp	19,1	15,7	21	247	30	88	2,7	2,4	2,8
LEKSEHJELP: Andel elever 8.-10. trinn som har leksehjelp	0	0	3,9	174	8,5	59	1	1	2,2

Grunnskole

Nasjonalt har karakterene på 10. trinn økt jevnt og trutt de siste årene. At valgfag ble med i beregningsgrunnlaget fra 2014-15, har bidratt til høyere karakterer på 10. trinn. Resultatene nasjonalt er forbedret i fem år på rad. Karakterene på 10. trinn i Rana har vært en del under gjennomsnittet de siste fire årene, målt mot resten av Skole-Norge.

Nasjonalt har andelen elever som har fullført videregående med bestått innen fem år, økt de siste årene. Snittet er nå på 75 prosent. Andelen elever fra kommunen som har fullført og bestått videregående i løpet av fem år, er nå på 67 prosent.

31 prosent av elevene på 5. trinn de siste fire årene ligger på laveste mestringsnivå (av tre) på nasjonale prøver. Det er en litt lavere andel enn hva som er normalen i Kommune-Norge.

På 8. trinn ligger 10,7 prosent av elevene på det nederste mestringsnivået (av fem nivåer). De beste kommunene ligger på 6,1 prosent.

Fra 8. til 9. trinn vil normalt andelen på laveste mestringsnivå bli halvert fra 8. trinn. I Rana har 5,5 prosent ligget på laveste nivå de siste årene.

Andelen lærere som oppfyller kompetansekravene i norsk, engelsk og matematikk har økt nasjonalt de siste årene. 78 prosent av norsklærerne, 69 prosent av matematikklærerne og 57 prosent av engelsklærerne oppfylte i 2018 kompetansekravene. En del lærere i barneskolen som underviser i norsk, engelsk og matematikk i kommunen mangler fordypning ifølge statistikken. De beste kommunene ligger på 97 prosent.

På ungdomsskolen oppfyller 57 prosent av lærerne i matematikk, engelsk og norsk i Rana nye krav til fordypning i fagene.

Ifølge Elevundersøkelsen sier 88 prosent av elevene på 7. trinn i Rana at de trives godt. Andelen er litt under snittet på 91 prosent.

83 prosent av elevene på 10. trinn sier at de trives godt. I Norge er snittet 86 prosent.

I mange år økte andelen elever som fikk spesialundervisning på nasjonalt nivå, før det kom et par år med nedgang. Nå får 5,2 prosent av elevene på 1. - 4. trinn spesialundervisning. Andelen elever med spesialundervisning er nesten tre ganger så høy på 10. trinn som på 1. trinn. Andelen elever i småskolen i Rana som får spesialundervisning, 3,8 prosent, er lavere enn i veldig mange andre kommuner. Andelen er omtrent som for ett år siden.

På 5.-7. trinn får 8,4 prosent av elevene i Rana spesialundervisning. Det er under landsgjennomsnittet på 9,2 prosent. De som ligger lavest er på 4,9 prosent eller lavere.

På ungdomsskolen får 12,7 prosent av elevene i Rana spesialundervisning. Snittet for landet ligger på 10,1 prosent.

På landsbasis har 15,8 prosent av elevene i småskolen leksehjelp. I Rana får 10 prosent av elevene i småskolen leksehjelp. Landsgjennomsnittet ligger på 15,8 prosent, mens kommunene som tilbyr dette i størst omfang, ligger på minst 66 prosent.

På 5.-7. trinn gis leksehjelp til 29,6 prosent når vi ser Skole-Norge under ett. På dette trinnet i Rana er det litt færre som får leksehjelp enn snittet i Skole-Norge.

8,5 prosent av elevene på ungdomsskolen i Skole-Norge får leksehjelp. I kommunen er det ganske få elever som får leksehjelp på ungdomsskolen, ifølge statistikken. Det er ikke uvanlig.

Pleie og omsorg

20 % vekt i barometeret	Kommunens nøkkeltall			Plass	Snitt	Topp	Kommunens karakter		
	KB 2017	KB 2018	KB 2019	KB 2019	KB 2019	KB 2019	KB 2017	KB 2018	KB 2019
BEMANNING: Andel ansatte med fagutdanning	76	76	79	104	75	84	3,9	3,8	4,7
SYKEHJEM: Andel av beboere i institusjon totalt med omfattende bistandsbehov	79	83	85	166	82	97	3,5	3,8	4
DEMENS: Andel plasser i skjermet enhet, målt mot beboere på sykehjem over 80 år	50	50	54	136	40	91	4,2	4,2	4,2
KORTTIDSPLASSE: Andel av opphold på sykehjem som er korttidsopphold	18,2	17,4	16,5	200	17	39	3,6	3,5	3,4
BEMANNING: Tid med lege på sykehjem	32	26	34	158	34	63	3,4	2,6	3,6
BEMANNING: Tid med fysioterapeut på sykehjem	10,2	12,6	12	338	25	61	1,6	2	1,7
ENEROM: Andel brukertilpasset enerom på sykehjem med bad/wc	73	73	74	364	88	100	2,8	2,7	2,7
DAGTILBUD: Antall vedtak om dagaktivitet til hjemmeboende med demens, målt mot antall hjemmeboende med demens	0	0	36	117	28	61			4,1
REHABILITERING: Plasser avsatt til rehabilitering i institusjon per 1.000 innbyggere over 67 år	1,7	1,6	1,6	335	5,4	13,5	1,8	1,8	1,7
PROFIL: Gjennomsnittlig antall tildelte timer i uken, hjemmesykepleie	6,2	6,4	6	102	4,8	10,7	4,2	4,2	4
HJEMMETJENESTE: Andel vedtak om hjemmetjenester som iverksettes innen 15 dager	87	79	85	406	95	100	1	1	1
SAMHANDLING: Antall døgn på sykehus for utskrivningsklare pasienter, per 10.000 innb.	207	385	396	393	128	0	2,8	1	1,5
TRYGGHET: Antall trygghetsalarmer, målt som andel av hjemmeboende eldre over 80 år	0	0	0	403	46	72	1	1	1
BEMANNING: Årsverk av ergoterapeut per 1.000 innb. over 80 år	3,3	3,7	2,5	190	5,8	14,5	2,4	2,5	1,9
BEMANNING: Årsverk av geriatrisk sykepleier per 1.000 innb. over 80 år	11,7	11,6	11	144	11,8	28	3,6	3,5	3,3
HJEMMETJENESTE: Mottakere av matombringning, gruppa over 80 år som ikke bor på institusjon	0	0	0	356	28	57	1	1	1
BISTAND: Andel som fullt ut får dekket opplevd behov for bistand til å delta i arbeid og studier	82	83	80	183	77	98	4,1	4,3	3,8
BISTAND: Andel som fullt ut får dekket opplevd behov for bistand til å delta i fritidsaktiviteter	62	64	65	182	60	86	3,8	4	4
BISTAND: Mottakere av BPA, støttekontakt og omsorgslønn per 1.000 innbyggere	9,6	9,2	9,2	257	11,4	23	3,4	3,2	3

Pleie og omsorg

Nasjonalt har 74,5 prosent av ansatte i pleie og omsorg fagutdanning. Andelen økte jevnt fram til 2014, men har siden vært ganske stabil. 79 prosent av de ansatte i pleie og omsorg i Rana har fagutdanning. Det er ganske bra målt mot resten av landet. Andelen er litt høyere nå enn for ett år siden.

Av dem som bor på sykehjem, har 81,6 prosent omfattende pleiebehov landet sett under ett, per 2018. Andelen øker klart over tid. Det indikerer at innsatsen fortsatt dreies over mot hjemmebasert omsorg, og at man må være mer pleietrengende enn før for å få sykehjemsplass. Forutsatt at kommunen har gode tilbud på lavere trinn i omsorgstrappa, bør de fleste som bor på sykehjem ha omfattende bistandsbehov. I Rana er det hele 85 prosent som er i denne kategorien. Det kan synes som om omsorgen i veldig stor grad er hjemmebasert.

Det er anslått nasjonalt at fire av fem over 80 år på sykehjem har en grad av demens. Antallet skjermede plasser for demente på sykehjem nasjonalt ligger på omtrent halvparten av dette nivået. Snittet per 2018 ligger på 39,7 prosent. Kommunen har noen flere skjermede plasser enn gjennomsnittet. I Rana tilsvarende antall plasser i skjermet enhet for demente 54 prosent av antallet over 80 som faktisk bor på sykehjem. Denne dekningsgraden er noe høyere nå enn for ett år siden.

I gjennomsnitt er 17 prosent av oppholdene på sykehjem i Norge korttidsopphold. Andelen har vært ganske stabil de siste årene. Andelen opphold som er korttidsopphold er omtrent på landsgjennomsnittet. De beste kommunene ligger på 38,6 prosent.

I snitt er det per 2018 34 minutter med lege per beboer per uke i Kommune-Norge. I Rana fikk beboerne i snitt 34 minutter med lege i uka i fjor. Det er litt mer enn året før.

På sykehjem ble det nasjonalt mindre tid med fysioterapeut per beboer i fjor. Det er første gang siden 2009 at tilbudet faller. Snittet per beboer på sykehjem er nå på 25,2 minutter i uka. I Rana har ikke beboerne mye tid med fysioterapeut. Kommunen ligger på 12 minutter i uka, mens de beste er oppe på 61,3 minutter.

For landet sett under ett er 87,8 prosent av plassene på sykehjem det som kan regnes som moderne

enerom. Kjøp av plasser i andre kommuner kan være en feilkilde i statistikken for enkelte kommuner. En del av sykehjemsplassene i Rana er ikke regnet som moderne enerom.

Fra 2020 vil kommunene få en lovpålagt plikt til å ha et dagaktivitetstilbud for hjemmeboende med demens. Mange kommuner har dette for en større eller mindre andel av målgruppa. Bare 155 kommuner har rapportert tall for dette til Helsedirektoratet. I disse kommunene er det i snitt hver fjerde hjemmeboende med demens, som har vedtak om dagtilbud. 36 prosent av hjemmeboende med demens i Rana har vedtak om dagaktivitetstilbud. Det er litt høyere enn snittet for de kommunene vi har tall for.

Andelen vedtak om hjemmetjenester som er iverksatt innen 15 dager, har for landet gått ned til drøyt 95 prosent. De langt fleste vedtakene om hjemmetjenester i Rana blir satt i verk innen 15 dager, ifølge tall fra Helsedirektoratet.

Antall registrerte trygghetsalarmer tilsvarende på landsbasis 46,4 prosent av alle over 80 år som bor hjemme. Målt mot hvor mange over 80 år som bor hjemme, er andelen registrerte trygghetsalarmer i kommunen veldig lav. En feilkilde er at andre enn kommunen kan tilby trygghetsalarm, og at dette ikke er fanget opp i rapporteringen.

De ti siste årene har det blitt langt flere geriatrike sykepleiere i kommunene. Snittet er nå 11,8 årsverk per 1.000 innbyggere over 80 år. I Rana er det 11 årsverk med geriatrik sykepleier per 1.000 innbyggere over 80 år.

Andelen funksjonshemmede som opplever at de fullt ut får dekket behovet om bistand til å delta i jobb eller studier, er nasjonalt på 76,5 prosent. Ifølge tall fra Helsedirektoratet opplever 80 prosent av de funksjonshemmede i Rana at de får den hjelpen de trenger for å kunne delta i arbeid og studier. De beste ligger på 98,1 prosent.

Bare 65 prosent synes de får dekket behovet for bistand til å delta i fritidsaktiviteter. De beste ligger på 86,3 prosent.

Barnevern

10 % vekt i barometeret	Kommunens nøkkeltall			Plass	Snitt	Topp	Kommunens karakter		
	KB 2017	KB 2018	KB 2019	KB 2019	KB 2019	KB 2019	KB 2017	KB 2018	KB 2019
OMFANG: Andel barn i barnevernet, korrigert for behovet	4,7	4,6	5,5	238	5,6	2,7	4,3	4,4	3,6
SAKSBEHANDLINGSTID: Andel undersøkelser m behandlingstid under 3 mnd	92	85	29	394	88	100	4,6	3,4	1
SAKSBEHANDLINGSTID: Andel undersøkelser med behandlingstid under 3 mnd, snitt siste fire år	73	81	74	331	86	100	2,8	3,3	2,3
INSTITUSJON: Andel barn i institusjon og fosterhjem	39	38	37	254	32	15,6	3	2,9	2,8
INSTITUSJON: Andel barn i institusjon og fosterhjem, snitt siste fire år	34	35	37	85	34	22	3,1	3,1	2,9
ÅRSVERK: Stillinger med fagutdanning, per 1.000 mindreårige	4	4,7	5,2	186	5,5	9,5	2,2	3	3,2
ÅRSVERK: Barn med undersøkelse eller tiltak per årsverk, f244	19,2	21	21	272	18,7	10	3,7	3,2	3,1
PLAN: Andel barn under omsorg som har omsorgsplan	93	100	96	199	95	100	3,4	6	4,1
PLAN: Andel barn under omsorg som har omsorgsplan, siste fire år	100	100	100	1	100	100	6	6	6
PLAN: Andel barn med utarbeidet plan	94	73	64	372	87	100	5,1	2,6	1,1
PLAN: Andel barn med utarbeidet plan, snitt siste fire år	100	100	100	1	98	100	6	6	6
TIDLIG INNSATS: Netto utgifter til forebygging, helsestasjon og skolehelsetjeneste, per innb. 0-5 år	7686	7289	7520	375	11905	21687	2,1	1,7	1,5
BRUKERPERSPEKTIV: Brukerundersøkelser siste fire år	2	2	2	46	0,9	3	4,8	4,8	4,8

Andelen barn i barnevernet er justert for behovet slik det er definert i kostnadsnøkkelen i inntektssystemet. I barometeret er det positivt at andelen er lav, men man kan også argumentere for at lav andel kan indikere at barnevernet ikke er nok involvert. Likevel - i utgangspunktet må det være positivt at barn ikke er omfattet av tiltak. I snitt er 5,6 prosent av barna omfattet av tiltak. Når vi korrejerer andelen av barn som er i barnevernet for behovet, er andelen i Rana på 5,5 prosent.

Nasjonalt har andelen saker i barnevernet som tar mer enn 3 måneder å behandle, gått litt ned også i fjor. I snitt overholder kommunene nå den normale saksbehandlingsfristen i lovverket i 88 prosent av sakene. Andelen fristbrudd er halvert på noen få år, og har aldri vært lavere. Kommunen er blant de svakeste hva gjelder å holde den ordinære tremånedersfristen for saksbehandlingen. Bare 29 prosent av sakene ble behandlet innen 3 måneder. Hvorfor blir det slik, og hvordan kan kommunen raskt bli bedre?

Sett de fire siste årene under ett, ligger kommunen langt etter de beste.

Av alle barn med barnevernstiltak, er 32 prosent plassert i institusjon eller fosterhjem. Andelen har nasjonalt vært stabil de siste årene. I Rana er 37 prosent i fosterhjem eller institusjon. I barometeret regnes høy andel tiltak i hjemmet som positivt.

Målt mot antall mindreårige har bemanningen i barnevernet økt med 80 prosent i Kommune-Norge over de siste ti årene, og har aldri vært høyere. Bemanningen av fagpersonell i barnevernet i Rana er middels. Bemanningen ble litt bedre i fjor, ifølge statistikken.

Antall barn med undersøkelse eller tiltak per årsverk er en alternativ måte å måle bemanningen på. I Rana er det 21 mot et landssnitt på 18,7 barnevernssaker per årsverk.

I landet samlet har 94,6 prosent av barna under omsorg en omsorgsplan. Andelen har aldri vært høyere. Nærmest alle barn i kommunen som er omplassert, har en omsorgsplan.

Målt over de siste fire årene har alle barn i Rana hatt omsorgsplan. Kan andre lære noe av kommunen?

Andelen barn med barnevernstiltak som har en tiltaksplan er lav målt mot de beste kommunene, som ligger på 100 prosent.

Kommunene bruker mer penger på forebyggende helsetiltak for små barn, noe som i teorien kan redusere behovet for barnevernstiltak senere. Korrigert for lønns- og prisvekst økte de gjennomsnittlige utgiftene til nesten 12.000 kroner

per barn under 5 år. I Rana er det regnskapsført 7520 kroner i netto utgifter i fjor.

I to av de fire siste årene har kommunen oppgitt at den har spurt brukerne. Blir svarene brukt til å forbedre tjenesten?

Barnehage

10 % vekt i barometeret	Kommunens nøkkeltall			Plass	Snitt	Topp	Kommunens karakter		
	KB 2017	KB 2018	KB 2019	KB 2019	KB 2019	KB 2019	KB 2017	KB 2018	KB 2019
BEMANNING: Antall barn per årsverk i grunnbemanningen i kommunale barnehager	5,9	5,9	6	350	5,7	4,1	3,5	3,5	1,6
BEMANNING: Antall barn per årsverk i grunnbemanningen i private barnehager	5,8	5,9	5,6	68	5,7	4,8	3,9	3,5	3,9
PEDAGOGNORMEN: Andel kommunale barnehager som oppfyller pedagognormen, uten dispensasjoner	100	89	56	214	53	100	6	4,8	3,7
PEDAGOGNORMEN: Andel private barnehager som oppfyller pedagognormen, uten dispensasjoner	100	92	50	193	54	100	6	5,2	3,3
FAGUTDANNING: Andel ansatte i kommunale barnehager med pedagogisk utdanning, kommunale barnehager	44	43	48	105	43	55	4,6	3,9	4,6
FAGUTDANNING: Andel ansatte i private barnehager med pedagogisk utdanning, private barnehager	40	40	42	167	44	55	4	3,3	3,1
KJØNN: Andel ansatte som er menn, alle barnehager	11	12,1	11,2	114	11,8	16,7	3,4	3,7	3,3
MINORITET: Andel av minoritetsspråklige barn som går i barnehage siste år	80	80	84	193	83	100	3,6	3,4	3,6
MINORITET: Andel av minoritetsspråklige barn som går i barnehage, snitt siste fire år	82	81	82	191	80	100	4,1	3,8	3,7
STØRRELSE: Barn per barnehage	59	58	55	343	48	18	2,1	2,2	2,6
STØRRELSE: Leke- og oppholdsareal per barn i kommunale barnehager	5,3	5,5	5,7	329	6,1	12,1	2	2,4	2,6
STØRRELSE: Leke- og oppholdsareal per barn i private barnehager	6	5,9	5,9	100	5,4	8,6	4	3,9	3,9
DEKNINGSGRAD: Andel barn 1-5 år med barnehageplass	91	93	94	90	89	100	4	4,4	4,6

Snittbemanningen i kommunale barnehager endret seg fra 5,9 barn per voksen i 2017 til 5,7 i fjor. For private barnehager er endringen fra 6,2 barn per voksne i 2017 til 6 i fjor. Barnehagenormen, som innebærer at barnehagene skal ha en grunnbemanning som tilsvarer minimum én ansatt per tre barn under tre år og én ansatt per seks barn over tre år, ble innført fra 1. august 2018. Siden kommunene har det samlede ansvaret for å levere barnehagetjenester til innbyggerne, tar vi også med noen data for private barnehager, som egne nøkkeltall. Bemanningen i de kommunale barnehagene i Rana er lav målt mot dem som har best tall her. Som regel er bemanningen lavere jo større kommunen blir. Ifølge tall fra Statistisk sentralbyrå var bemanningen omtrent uendret i fjor.

I 2018 innførte regjeringen nye utdanningskrav til personalet i barnehager. Andelen kommunale barnehager som oppfyller pedagognormen, uten dispensasjoner, var i fjor på 52,7 prosent. Dette var en

kraftig reduksjon fra fjoråret. 56 prosent av de kommunale barnehagene oppfyller pedagognormen (uten dispensasjon), ifølge tall fra Utdanningsdirektoratet.

48 prosent av de ansatte i de kommunale barnehagene i Rana har pedagogisk utdanning. Landsgjennomsnittet er 42,6 prosent.

Andelen menn ansatt i barnehager er stabilt, 11,8 prosent. Allerede i 1997 satte den daværende regjeringen et mål om å ha 20 prosent menn i barnehagene. Målsettingen er senere fulgt opp i tre handlingsplaner, den siste i 2014. Andelen menn som jobber i barnehagene i Rana er omtrent som snittet. De beste ligger på 16,7 prosent menn.

Andelen av barn med minoritetsbakgrunn som går i barnehage, fortsetter å øke nasjonalt. Snittet er nå 82,8 prosent. Det er den høyeste andelen som er målt. I Rana går 84 prosent av barna med

minoritetsbakgrunn i barnehage, ifølge tallene. Det er midt på treet målt mot resten av landet. Ulike telletidspunkt for barn i barnehage og antall minoritetsspråklige barn er en marginal feilkilde.

Over tid er statistikken i Rana midt på treet, målt mot resultatene ellers i Barnehage-Norge.

Stadig flere barn går i barnehager med mer enn 100 plasser, og i snitt har størrelsen økt med 20 prosent de siste 10 årene. Dette har skapt debatt: Klarer store enheter å ivareta barnehagens mange kvalitetsmål?

Hva er en bra barnehage, og hva er tryggest? En ny Fafo-rapport viser at en barnehages størrelse i seg selv ikke avgjør kvaliteten. Samtidig viser rapporten at foreldre som har barn i små barnehager, er mer tilfredse med tilbudet enn foreldre som har barn i mellomstore og store barnehager. I snitt har en barnehage nå 48,1 barn. Barnehagene i Rana har i følge statistikken 55 barn i snitt.

Nasjonalt har 88,8 prosent av barna plass i barnehagen. 94 prosent av barna i kommunen har barnehageplass.

Helse

7,5 % vekt i barometeret	Kommunens nøkkeltall			Plass	Snitt	Topp	Kommunens karakter		
	KB 2017	KB 2018	KB 2019	KB 2019	KB 2019	KB 2019	KB 2017	KB 2018	KB 2019
LEGEDEKNING: Andel legeårsverk per 10.000 innbyggere	11,2	11,6	11,8	258	11,2	24	3,6	3,6	3,6
FASTLEGE: Andel av fastlegelistene som er åpne	8	11,1	0	381	32	100	1,5	1,8	1
FASTLEGE: Andel av fastlegelistene som mangler lege	4	0	0	1	2,1	0	3,3	6	6
FASTLEGE: Andel ledige listeplasser	-0,3	-0,2	-1,6	396	3,8	38	1	1,3	1
HELSEØSTER: Antall årsverk per 10.000 innbyggere under 5 år	72	88	87	225	106	196	2,5	3	2,7
PSYKISK HELSEARBEID: Årsverk av psykiatriske sykepleiere, per 10.000 innbyggere	1,8	1,1	1,4	278	5,1	13,2	1,7	1,2	1,4
JORDMOR: Antall årsverk per 10.000 fødte	65	58	62	232	84	584	3,5	2	1,3
SYKEHUS: Antall opphold på sykehus per 1.000 innbyggere	173	162	111	214	112	84	3,6	4	3,6
SKOLEHELSE: Andel barn m fullført undersøkelse innen utgangen av 1. trinn	86	92	74	314	85	100	3	4,2	2,9
HJEMMEBESØK: Andel hjemmebesøk, nyfødte innen to uker etter hjemkomst	99	97	100	1	88	100	5,8	5,3	6
VAKSINE: Andel 2-åring som er med i vaksinasjonsprogrammet	94	95	95	147	95	98	4	3,9	4,1
VAKSINE: Andel 9-åring som er vaksinert mot meslinger	95	95	96	153	95	98	3,8	3,8	3,9
MEDISINBRUK: Total medisinbruk, per 10.000 innbyggere	7104	7132	7147	410	6778	5898	1	1	1
FOREBYGGING: Netto driftsutgifter forebygging, kr per innb - snitt fire år	145	167	178	196	223	620	2,8	2,9	3

Legedekningen har økt de siste ti årene. Snittet er 11,2 leger per 10.000 innbyggere. Normalt har småkommunene langt høyere legedekning enn storbyene. Legedekningen i Rana er på 11,8 leger per 10.000 innbyggere.

Andelen av fastlegelistene som faktisk er åpne, er nå på 32,1 prosent nasjonalt. Det er ikke mange fastleger som mangler totalt, men vi kjenner ikke til hvor mange av disse som for eksempel er vikarer. I Rana er det ikke ledig plass på fastlegelistene.

Det blir flere helsesøstre og jordmødre i Kommune-Norge. Hvis det er feil stillingskode i A-meldingen, blir årsverkene ikke registrert riktig. Det er litt lav dekning av helsesøster målt mot antall småbarn i kommunen. De beste ligger på 196,1 årsverk per 10.000 småbarn.

Målt mot folketallet er det ikke mange kommuner som har færre psykiatriske sykepleiere enn Rana

Rana har 62 jordmødre per 10.000 fødte barn. Dekningen er lav målt mot de beste i Kommune-Norge.

Fra i år måles antall opphold på sykehus, målt mot innbyggertallet. Statistikken kommer fra Helsedirektoratet.

Nasjonalt er det et betydelig fall i andelen barn med helseundersøkelse innen utgangen av 1. skoleår. Snittet i Norge har falt fra nesten 90 prosent til 84,6 prosent på bare ett år. 74 prosent av elevene i Rana hadde helseundersøkelse innen utgangen av 1. skoletrinn.

88,4 prosent av alle nyfødte i Norge i fjor hadde hjemmebesøk innen 14 dager. Statistikken nasjonalt har blitt stadig bedre de ti siste årene. Alle nyfødte i kommunen i fjor hadde ifølge statistikken hjemmebesøk innen to uker etter fødselen.

Nesten alle 9-åringene i kommunen er vaksinert mot meslinger, ifølge statistikken. Det er bra.

Sosialtjenesten

7,5 % vekt i barometeret	Kommunens nøkkeltall			Plass	Snitt	Topp	Kommunens karakter		
	KB 2017	KB 2018	KB 2019	KB 2019	KB 2019	KB 2019	KB 2017	KB 2018	KB 2019
SOSIALHJELP: Snitt stønadslengde for mottakere mellom 18 og 24 år	4,1	4,1	4	182	3,9	2,2	3,1	3,2	3,4
SOSIALHJELP: Snitt stønadslengde for mottakere mellom 25 og 66 år	4,7	5	5,1	243	4,6	2,9	2,9	2,7	2,8
SOSIALHJELP: Andel mottakere 18-24 år som har mottatt økonomisk sosialhjelp, korrigert for behovet	10,4	8,4	7	198	7,1	1,5	3,1	3,8	3,5
SOSIALHJELP: Andel mottakere 25-66 år som har mottatt økonomisk sosialhjelp, korrigert for behovet	4,8	4,6	4,4	190	4,5	2,1	4	4,3	3,6
SOSIALHJELP: Andel som går over 6 måneder på stønad	33	36	36	243	40	14,5	3,9	3,8	3,9
SOSIALHJELP: Andel av mottakere med stønad i over 10 måneder	14,9	18,3	18,9	229	21	5,4	4,1	3,8	3,8
ØKONOMI: Andel av mottakerne som har sosialhjelp som hovedinntektskilde	11,2	10,9	11	167	10,3	5,8	3,2	3,3	3,4
AKTIVITET: Mottakere av kvalifiseringsstønad, andel av dem som går over 6 mnd på sosialhjelp	11,5	10,9	11,6	140	16,3	61	2,2	2,3	2,3
ØKONOMISK RÅDGIVNING: Årsverk til økonomisk rådgivning per 1.000 langtidsmottakere av stønad	9,2	9,1	8,9	246	7,2	97	3,5	3,6	3,5
BOLIG: Andel søknader om kommunal bolig som blir innvilget	77	75	91	114	71	100	4,1	3,9	5,2
INDIVIDUELL PLAN: Mottakere med individuell plan, målt mot mottakere som går mer enn 6 måneder på stønad	2,8	3,2	2,2	161	9,2	73	1	1,3	1

Stønadslengden for unge mottakere gikk marginalt opp nasjonalt i fjor, og er på 3,9 måneder. Stønadstiden for unge mottakere i Rana er midt på treet. I barometeret regnes kort stønadstid som bra. Det må være positivt at sosialhjelp er en midlertidig løsning på vei mot noe mer permanent. Stønadstiden for de unge var omtrent uendret i fjor.

Blant mottakere over 25 år er stønadstiden nasjonalt den lengste som er registrert de siste ti årene - 4,6 måneder. For de over 25 år i kommunen er stønadstiden litt lenger enn gjennomsnittet. Voksne går omtrent like lenge på stønad nå som for ett år siden.

Når vi korrejerer for behovet, mottar 4,4 prosent av de over 25 år i Rana sosialhjelp. Snittet er 4,5 prosent.

39,5 prosent av dem som går på sosialhjelp i Norge, mottar den i mer enn 6 måneder. Andelen er nasjonalt på sitt høyeste nivå de siste 10 årene. Om lag halvparten av disse får stønad i mer enn 10 måneder, en andel som også gikk opp i fjor. 36 prosent av dem som går på sosialstønad i Rana

mottar den i minst 6 måneder. De beste ligger på 14,5 prosent.

Sosialstønad gis i over 10 måneder til 18,9 prosent av dem som mottar støtte. Kommunen er på 229. plass på denne tabellen.

Nasjonalt har 10,3 prosent av de med sosialhjelp, dette som hovedinntekt. Andelen mottakere i kommunen som har sosialhjelp som hovedinntekt, er ganske normal. I barometeret er det positivt at få har sosialhjelp som hovedinntekt.

På landsbasis ble 71,1 prosent av søknadene om kommunal bolig innfridd i fjor. Andelen har vært ganske stabil de siste ti årene. I Rana ble 91 prosent av søknadene om kommunal bolig innvilget i fjor.

Individuell plan er fortsatt relativt lite brukt i sosialtjenesten. Målt mot hvor mange som går lenge på sosialhjelp, er det nasjonalt bare 9,2 prosent som har en slik plan. I Rana er dette verktøyet veldig lite brukt.

Kultur

2,5 % vekt i barometeret	Kommunens nøkkeltall			Plass	Snitt	Topp	Kommunens karakter		
	KB 2017	KB 2018	KB 2019	KB 2019	KB 2019	KB 2019	KB 2017	KB 2018	KB 2019
BIBLIOTEK: Besøk i folkebibliotek per innbygger	4,4	5,3	5	109	4,3	9,6	3,6	4	3,8
BIBLIOTEK: Andel av voksne som er aktive lånere på biblioteket (fra Norsk kulturindeks, Telemarksforskning)	15,9	15,1	14	195	15	25	3,7	3,5	3,2
BIBLIOTEK: Utlån alle medier fra folkebibliotek per innbygger	2,9	2,7	3	193	3,3	6,5	2,7	2,7	3,2
BARN OG UNGE: Netto driftsutgifter til aktivitetstilbud for barn og unge	1535	1562	1528	142	1370	3876	3,8	3,7	3,7
IDRETT: Netto driftsutgifter til idrett og idrettsanlegg per innbygger	611	575	507	273	792	1949	3,3	2,9	2,5
KINO: Kinobesøk per innbygger	2,7	2,3	2,2	72	1,4	4,1	4,3	4,4	4,3
SYSSELSATTE: Ansatte kulturarbeidere i kommunen (fra Norsk Kulturindeks, Telemarksforskning), per 1.000 innbyggere	11,3	10,4	19,7	8	9,8	12,4	4,9	4,4	6
MUSIKKSKOLE: Andel av elevene som går på kommunens musikk- og kulturskole	11	11	10,1	368	24	51	1,5	1,5	1,5
MUSIKKSKOLE: Antall timer per elev (fra Norsk Kulturindeks, Telemarksforskning)	16,6	16,5	17,4	96	12,7	27	4,5	4,4	4,3
FRITIDSSENTER: Åpningstid, antall timer i året	501	461	468	149	511	3768	3,4	3	3,3
FRIVILLIGE: Andel av kulturutgiftene som er overført til frivillige	15,9	17,4	16,9	88	14,5	26	3,8	4,1	4

De nasjonale besøkstallene for bibliotekene er foreløpig ikke oppdatert for 2018. Snittet i 2017 var på 4,3 besøk per innbygger. Besøket i biblioteket i Rana er på et normalt nivå, målt per innbygger.

15 prosent av den voksne befolkningen i Norge er aktive lånere på biblioteket, ifølge Norsk kulturindeks fra Telemarksforskning. I Rana er 14 prosent av de voksne registrert som aktive lånere.

Bibliotekene har de siste årene hatt stadig mindre utlån. Tallene er ikke oppdatert for 2018.

Justert for lønns- og prisvekst brukte en kommune i snitt 791,5 kroner per innbygger av egne penger på idrett og idrettsanlegg i fjor. Dette er en økning fra året før. Netto utgifter til idrett og anlegg er ikke spesielt høye i Rana - 507 kroner per innbygger.

Telemarksforskning setter sammen oversikt over hvor mange kulturarbeidere det er i kommunene, både i

privat og offentlig regi. I Rana er sysselsettingen svært høy målt mot folketallet, med 19,7 kulturarbeidere per 1.000 innbyggere.

Nasjonalt går 23,6 prosent av de mellom 6 og 15 år nå på kultur- og musikkskole. Andelen ble litt lavere det siste året. I kommunene hvor tilbudet er mest populært, er det over sju ganger så mange som går på kulturskolen, som i de kommunene med færrest elever. Andelen av barn fra kommunen som faktisk går på musikk- og kulturskole er ganske lav målt mot de fleste andre kommuner.

Norsk kulturindeks fra Telemarksforskning viser hvor mange timer hver enkelt elev i kulturskolen får. I Rana får elevene litt flere timer undervisning enn landsgjennomsnittet.

Miljø og ressurser

2,5 % vekt i barometeret	Kommunens nøkkeltall			Plass	Snitt	Topp	Kommunens karakter		
	KB 2017	KB 2018	KB 2019	KB 2019	KB 2019	KB 2019	KB 2017	KB 2018	KB 2019
RESSURSER: Energikostnader per kvadratmeter bygg	136	128	149	279	127	80	2,6	2,9	2,7
RESSURSER: Samlet antall kvadratmeter per innbygger (formålsbygg)	4,6	4,7	4,5	78	6,8	3,6	5,3	5,2	5,4
RESSURSER: Energibruk per bruker av kommunale bygg	249	233	241	127	233	160	3,6	3,6	3,5
AVFALL: Sjøppel per innbygger (kilo), korrigert for antall fritidsboliger	14,4	14,5	12	23	120	7,3	6	5,9	5,9
AVFALL: Andel husholdningsavfall levert til gjenvinning og biogassproduksjon	39	34	37	182	42	52	3,7	2,8	3,2
RESSURSER: Vannforbruk per tilknyttet innbygger (m3)	62	65	64	109	66	47	4,1	3,5	3,7
REKREASJON: Netto driftsutgifter til rekreasjon i tettsteder, per innb.	192	189	214	134	207	589	3,6	3,5	3,5
LANDBRUK: Jordbruksareal omdisponert siste fire år, per 1.000 dekar	0,5	0,6	0,5	223	1,2	0	4,8	4,8	4,9
KLIMA: Utslipp av klimagasser per innbygger, i CO2-ekvivalenter - alle utslipp	26037	26397	26937	392	12237	2091	1,9	2,1	2,3
KLIMA: Utslipp av klimagasser per innbygger, i CO2-ekvivalenter - oppvarming	1063	1179	441	402	160	48	1	1	1
KLIMA: Utslipp av klimagasser per innbygger, i CO2-ekvivalenter - avfall	214	184	171	272	241	9,5	4	4,2	4,3

Sektoren er en del endret i årets utgave av Kommunebarometeret. Statistikk om utslipp av klimagasser er hentet inn, og sektoren har nå et mer helhetlig preg av å ha nøkkeltall som retter oppmerksomheten mot bruk av naturressurser og miljø. Korrigert for lønns- og prisvekst gikk kommunenes energikostnader klart opp i fjor, ifølge regnskapstallene. Vi må tilbake til 2010 for å finne høyere kostnadsnivå. Snittet er nå på 127 kroner per kvadratmeter. Energikostnadene for bygg i Rana er på 149 kroner per kvadratmeter, ifølge SSB.

Statistikken for formålsbygg inkluderer de sentrale byggene (rådhus, skoler, sykehjem osv.). Nasjonalt utgjør arealet i snitt 6,8 kvadratmeter per innbygger. Arealet er omtrent uendret. Dette er typisk en indikator hvor store kommuner kommer bedre ut enn små. Rana ser ut til å bygge relativt effektivt - det er ganske få kvadratmeter bygg målt mot innbyggertallet. Gjennomsnittet er betydelig påvirket av de største kommunene.

Energibruk per bruker av kommunale bygg er et nytt nøkkeltall i barometeret. Statistisk sentralbyrå publiserer tallet, basert på et teoretisk antall brukere. Nøkkeltallet bør kunne si noe om energibruken er høy eller lav, men det vil være usikkerhet knyttet til statistikken.

Et viktig ressurssspørsmål er hvor mye søppel som produseres. Søppelmengden er korrigert for antallet fritidsboliger som er registrert i kommunen, basert på nasjonale tall for bruk av fritidsbolig og antall personer per husstand. Dermed vil store hyttekommuner komme noe bedre ut i statistikken enn tidligere. Søppel per innbygger gikk ned i fjor, men det mangler en del data fra kommunene. Tallene er derfor ganske usikre.

Nasjonalt leveres 41,5 prosent av husholdningsavfallet til gjenvinning eller biologisk behandling. Det er omtrent som før. De beste kommunene her ligger på godt over 50 prosent, de dårligste på ned mot og under 20 prosent. Andelen av avfallet i kommunen som går til materialgjenvinning eller biologisk behandling, er middels.

Kommunenes utgifter til rekreasjon i tettsted har økt med nesten 20 prosent det siste året, selv etter at vi har justert for lønns- og prisvekst. Det er andre året på rad at utgiftene øker betydelig på dette området.

Andelen av dyrket og dyrkbar jord som er omdisponert de siste årene, kan indikere presset på arealer i kommunen. I Rana er svært lite jordbruksareal omdisponert de siste årene, ifølge statistikken.

I årets kommunebarometer har vi tre nøkkeltall for utslipp av klimagasser. Tallene viser at utslippene i alle tre kategorier har gått tydelig tilbake de siste årene. Rana slipper ut 26937 kilo klimagasser per

innbygger (målt i CO₂-ekvivalenter), og dette er mye høyere enn landsgjennomsnittet.

Saksbehandling

2,5 % vekt i barometeret	Kommunens nøkkeltall			Plass	Snitt	Topp	Kommunens karakter		
	KB 2017	KB 2018	KB 2019	KB 2019	KB 2019	KB 2019	KB 2017	KB 2018	KB 2019
FRISTBRUDD: Andel byggesaker med overskredet frist	3,9	2,4	3,2	156	7,9	0	5	5,3	5
BYGGESAK: Behandlingstid saker med 3 ukers frist	0	0	9,2	215	13	0	6		4,2
BYGGESAK: Behandlingstid saker med 12 ukers frist	6,5	0	1,6	131	7,8	0	3,4		5,5
TILSYN: Andel av vedtatte byggesaker med faktisk tilsyn	2,1	1,8	0		10,2	33	1,4	1,3	
GEBYR: Saksbehandlingsgebyr for enebolig	14142	17500	19500	336	14105	0	3,2	2,8	2,6
PLAN: Andel av byggesøknader innvilget ved dispensasjon fra plan	19,8	100	0		0	0	4,9	1	
PLAN: Andel av byggesøknader i områder med restriksjoner som er innvilget	26	100	0		0	0	5,1	1	
PLAN: Gebyr for privat forslag til reguleringsplan	72092	101000	102170	296	70479	10422	3,4	2,8	2,9

Andel saker med fristbrudd har gått litt ned de siste par årene, og i fjor var andelen på 7,9 for Kommune-Norge. De nyeste dataene som er brukt i Kommunebarometeret viser at kommunen brøt fristene i 3,2 prosent av sakene.

Antall faktiske tilsyn målt mot antall byggesaker viser fortsatt store variasjoner mellom kommunene, og en god del som ikke rapporterer. På grunn av endringer hos SSB er kildegrunnlaget i år nytt, dermed er de tidligere tallene i Kommunebarometeret ikke sammenlignbare. Kommunen har ikke ført tilsyn med byggesakene, ifølge statistikken. Hvorfor ikke?

Nasjonalt varierer gebyret for å saksbehandle en enebolig voldsomt. Noen kommuner oppgir at de ikke krever gebyr i det hele tatt, mens de dyreste kommunene ligger på en kostnad på nesten 30.000 kroner eller mer. Forbrukerrådet har sommeren 2018 advart SSB mot å slutte å samle inn dette nøkkeltallet. «Gjennomgangen Forbrukerrådet fikk gjort i 2017 viser at gebyrforskjellene er enorme og at forskjellene

mellom kommunene blir større. I tillegg øker flere av gebyrene radikalt uten åpenbar grunn», påpeker rådet i et brev til byrådet. Saksbehandlingsgebyret for enebolig er litt over det som normalt har vært gjennomsnittet i Kommune-Norge. I Rana er det på 19500 kroner, ifølge tallene fra Statistisk sentralbyrå.

SSB har ikke oppdaterte tall for dette for 2018.

Andelen byggesøknader i områder med restriksjoner som har blitt innvilget har vært høy de siste årene. Vi har ikke fått oppdaterte tall fra SSB for dette i 2018.

Gebyrene for privat forslag til reguleringsplan har gradvis økt de siste årene, og avstanden mellom de rimeligste og de dyreste kommunene øker. I Rana må man betale 102170 kroner i gebyr for privat forslag til reguleringsplan. Resultatet er litt over gjennomsnittet for Kommune-Norge.

Vann og avløp

2,5 % vekt i barometeret	Kommunens nøkkeltall			Plass	Snitt	Topp	Kommunens karakter		
	KB 2017	KB 2018	KB 2019	KB 2019	KB 2019	KB 2019	KB 2017	KB 2018	KB 2019
GEBYR: Årsgebyr, vann, avløp, renovasjon og feiing	7650	8641	9370	101	11206	7497	5,1	4,6	4,7
VANNKVALITET: Andel innbyggere tilknyttet vannverk med god kvalitet E-coli	100	100	100	1	98	100	6	6	6
VANNKVALITET: Andel innbyggere tilknyttet vannverk med god kvalitet IE	100	100	100	1	99	100	6	6	6
VANNKVALITET: Andel innbyggere tilknyttet vannverk med god kvalitet farge	97	97	97	350	99	100	3	2,5	2,9
VANNKVALITET: Andel innbyggere tilknyttet vannverk med god kvalitet pH	100	100	100	1	98	100	6	6	6
LEVERANSE: Brudd i vannleveransen, snitt timer per år per innbygger	0,9	7	9,2	394	0,8	0	3,2	1	1
VANNLEKKASJE: Andel av vannet som går tapt på grunn av lekkasjer	28	36	37	287	30	6,1	3,8	2,7	2,6
ALDER: Andel fornyet vannledningsnett siste tre år (%)	0,8	0,8	0,7	142	0,6	2,3	3,7	3,7	3,6
ALDER: Alder på vannledningsnettet (år)	38	40	40	340	33	18	2,4	1,9	2
ALDER: Andel fornyet spillvannsnett siste tre år, avløp (%)	0,5	1,1	1,2	40	0,6	1,6	3,2	4,5	5
ALDER: Alder på spillvannsnettet (år)	36	38	38	289	30	16	2,8	2,6	2,6
RENSEKRAV: Andel innbyggere som er tilknyttet anlegg som overholder alle renskrav	6,9	9,4	9,5	234	60	100	1,2	1,4	1,4
ANLEGG: Antall stopp i kloakken per 100 km spillvannsnett	17,3	11,4	14,4	245	5,1	0	2,3	2,9	2,5
OVERSVØMMELSER: Antall oversvømte kjellere hvor kommunen har erkjent ansvar, per 10.000 innbyggere	1,2	0,4	2,3	295	0,9	0	3,2	4,8	2,4

Gebyrene skal i utgangspunktet være så lave som praktisk mulig. Samtidig er det viktig å se helheten. Det sentrale er om det er sammenheng mellom gebyrene og den anslåtte kvaliteten. Vann, avløp, renovasjon og feiing er inkludert. Summene er justert for den generelle lønns- og prisveksten i kommunesektoren, og vises dermed i faste 2018-kroner. Gebyrene har sunket det siste året, og er i snitt på 11206 kroner. Gebyrene for vann, avløp, renovasjon og feiing i Rana er litt lavere enn gjennomsnittet. Det er positivt så sant det ikke betyr at anleggene er utdaterte og dårlig vedlikeholdt.

Nesten alle innbyggere tilknyttet kommunale vannverk har tilfredsstillende kvalitet på vannet. De fire nøkkeltallene for vannkvalitet i barometeret bidrar særlig til å identifisere kommuner hvor dette ikke er tilfellet. Det er først og fremst pH-verdier som er et problem i en del kommuner.

Lekkasje fra vannledningsnettet er et problem i mange kommuner, hvor en stor del av vannet rett og slett forsvinner. Det er dårlig utnyttelse av ressursene,

og her er det ingen bedring å spore over tid. I snitt forsvinner fortsatt 29,8 prosent av vannet på veien. I de dårligste kommunene er lekkasjen på rundt eller over 60 prosent. Ifølge statistikken lekker det en god del fra ledningsnettet i Rana. Mange kommuner har langt bedre statistikk.

Fornyingen av vannledningsnettet har de tre siste årene vært midt på treet, men på et punkt Kommune-Norge samlet sett ikke er spesielt gode på.

I tillegg til fornyelsestakten for vann- og avløpsnett, har vi i år også med gjennomsnittlig alder for ledningsnettet. Vannledningsnettet i Kommune-Norge som har en kjent alder, er i snitt 33 år gammelt. I Rana er snittet 40 år. Det gir kommunen en 340. plass på denne tabellen.

Heller ikke spillvannsnettet skiftes ut raskt nok på nasjonalt nivå. Andelen av spillvannsnettet som er fornyet siste tre år er nå 0,6 prosent. Utskifting av spillvannsnettet i Rana har vært prioritert en del

høyere enn i normalkommunen de tre siste årene, ifølge statistikken.

I snitt er spillvannsnettet i kommunen som har en kjent alder, på 38 år. Snittet for Kommune-Norge er 30 år.

Økonomi

10 % vekt i barometeret	Kommunens nøkkeltall			Plass	Snitt	Topp	Kommunens karakter		
	KB 2017	KB 2018	KB 2019	KB 2019	KB 2019	KB 2019	KB 2017	KB 2018	KB 2019
DRIFTSMARGIN: Korrigert netto driftsresultat siste år, i prosent av brutto driftsinntekter	7,7	5,9	5,5	14	1,6	4,4	6	5,4	6
DRIFTSMARGIN: Korrigert netto driftsresultat siste fire år, i prosent av brutto driftsinntekter	0	7,5	6,9	12	3	5,8		6	6
DRIFTSMARGIN: Brutto driftsresultat siste år i prosent av brutto driftsinntekter	6,4	4,8	4,1	86	2	10,1	5,5	4,5	4,2
DISPOSISJONSFOND: I prosent av brutto driftsinntekter	17	18,2	19,9	65	12,1	28	4,6	4,6	4,7
DISPOSISJONSFOND: Endring i disposisjonsfond siste år	4,1	1,3	1,6	142	0,7	10,1	4,8	3,4	3,7
GJELD: Netto renteekspontert gjeld i prosent av brutto driftsinntekter	20	26	16,7	80	39	-9,2	4,3	4	4,7
GJELD: Endring i renteekspontert gjeld siste år	0,7	6,2	-9,7	42	3,2	-16,6	3,9	2,4	5,1
NETTO FINANSUTGIFTER: I prosent av brutto driftsinntekter, eksklusive avdrag	0,9	0,9	0,8	241	0,4	-1,8	3,2	3,1	3
INVESTERINGER: Snitt siste fire år, som andel av brutto driftsinntekter	12,9	14,7	15,5	269	15	5,7	3,9	3,5	3,4
LÅN: Andel av investeringene som finansieres med lån, siste fire år	66	67	68	121	69	43	3,5	3,6	3,7
PREMIEAVVIK: Oppsamlet beløp i balansen, i prosent av brutto driftsinntekter	14	12,3	11,3	414	5,9	0,8	1	1	1

Kommunal Rapport korrigerer netto driftsresultat for å vurdere driftsøkonomien. Nytt av året er at en del kommuner får inntekter fra Havbruksfondet. Denne utbetalingen er trukket fra, for å gi et bedre bilde av den langsiktige, løpende driftssituasjonen. Nasjonalt ble korrigert netto driftsresultat på 1,6 prosent i 2018. For dette nøkkeltallet kan det være viktigere å se på kommunens eget resultat, enn hvordan man klarer seg mot resten av landet. Korrigert netto driftsresultat var på 5,5 prosent i fjor. Dette er et solid resultat som gir en 14. plass på denne tabellen. Resultatet var omtrent som for ett år siden.

Målt over de siste fire årene har driftsmarginen vært meget solid.

Disposisjonsfondet er ikke en fysisk bankkonto, men en størrelse i regnskapet som har stor betydning for handlingsrommet i budsjettet. Tallene viser en liten nedgang nasjonalt det siste året, men nivået ligger fortsatt høyt. Fondene i kommunene samlet er nå på 12,1 prosent av brutto driftsinntekter. Rana har et solid disposisjonsfond, som normalt vil være stort nok

til å håndtere plutselige økonomiske utfordringer. Er bufferen på nivå med kommunestyrets bestilling?

Netto renteekspontert gjeld er en indikator som viser lavere gjeldsgrad enn netto lånegjeld. Her regnes inn penger kommunen selv har utestående hos andre, gjeld som finansieres av selvkostområdene og penger og andre omløpsmidler kommunen selv har plassert. I snitt er renteekspontert gjeld på 39,1 prosent av brutto driftsinntekter, noe lavere enn for ett år siden. Netto renteekspontert gjeld er ganske lav i kommunen, målt mot brutto driftsinntekter.

Det siste året har gjeldsgraden i Rana blitt betydelig lavere.

Kommune-Norge samlet bruker 0,4 prosent av brutto inntekter på å dekke netto finansutgifter, før vi tar hensyn til avdrag. Rana bruker 0,8 prosent av inntektene på å betjene gjelda, før avdrag.

Investeringsnivået har vært tilnærmalesvis gjennomsnittlig i Rana de fire siste årene.

GRATULERER

med klimavennlige investeringer i 2018

AGDER RENOVASJON IKS | ALTA KOMMUNE |
BÆRUM KOMMUNE | DYRØY ENERGI AS | EID
INDUSTRIHUS KF ELVERUM KOMMUNE | ELVERUM
TOMTESELSKAP AS ENEBAKK KOMMUNE | FJELL
VATN, AVLØP OG RENOVASJON AS | FLATANGER
KOMMUNE | FLATÅS IDRETTSLAG | FLESBERG
KOMMUNE | GJØVIK RÅDHUS AS | GRANE KOMMUNE
HALDEN KOMMUNE | HAUGALAND INTERKOMMUNALE
MILJØVERK | HIAS IKS | JEVNAKER KOMMUNE
KONGSVINGER KOMMUNE | KRØDSHERAD KOMMUNE
KVÆFJORDKOMMUNE | KVÆNANGENKOMMUNE | LINDÅS
KOMMUNE | LYNGEN KOMMUNE | MIRA IKS | MOLDE OG
ROMSDAL HAVN IKS | MOSS KOMMUNE | NESODDEN
KOMMUNE | NORD-ODAL KOMMUNE | NÆRØY KOMMUNE
OPPEGÅRD KOMMUNE | OPPLEVELSESSENTERET
ØSTFOLDBADET AS | OSLO KOMMUNE | RENDALEN
KOMMUNE | RENOVASJON I GRENLAND IKS
RØDVEN VASSVERK SA | RØMSKOG KOMMUNE | SEL
KOMMUNE | SKAUN KOMMUNE | SKJERVØY KOMMUNE
STAVANGERREGIONEN HAVN IKS | STEINKJERBYGG KF
SURNADAL KOMMUNE | SØNDRE LAND KOMMUNE
SØR-ODAL KOMMUNE | TIME KOMMUNE TRONDHEIM
KOMMUNE | TVEDESTRAND KOMMUNE TØNSBERG
KOMMUNE | ULVIK HERAD | VESTFOLD FYLKESKOMMUNE
ÅLESUNDREGIONEN INTERKOMMUNALE MILJØSELSKAP IKS

I 2018 finansierte KBN 85 store og små grønne prosjekter i over hele landet. Totalt betalte vi ut 7,3 milliarder kroner i grønne lån til klima- og miljøvennlige investeringer i kommunesektoren i fjor.

Når dere kutter klimagassutslippene, kutter vi renta. Grønne lån får en lavere rente enn ordinære lån.

Ta kontakt med oss for gunstig finansiering av deres grønne investeringer i 2019!

www.kommunalbanken.no/gronn

KBN Kommunalbanken
Norge

Hva er korrigert netto driftsresultat?

Netto driftsresultat er det viktigste nøkkeltallet i kommunesektoren. Det er både KS og staten enige om. Netto driftsresultat forteller imidlertid ikke alltid hvordan den reelle, langsiktige driftsmarginen er, fordi det er enkeltinntekter og utgifter som forstyrrer bildet.

Tabellen under viser utviklingen i korrigert netto driftsresultat for kommunen. Anbefalt nivå er Teknisk beregningsutvalgs generelle anbefaling for kommunesektoren (1,75 %).

Nytt i 2019 er at vi korrigerer for utbetalingen fra Havbruksfondet. Dette er reelle inntekter kommunene kan bruke som de ønsker, men inntekten kan i realiteten ikke finansiere løpende drift i særlig grad, med mindre kommunen bruker den over flere år. Inntekten for 2019 blir om lag 1/7 av nivået i 2018, og nivået i 2020 er fullstendig ukjent.

Å se på driftsresultatet inkludert Havbruksfondet betyr at man i mange tilfeller vil få et bedre inntrykk av driftsøkonomien enn det som er realiteten.

Netto driftsresultat har i hovedsak vært bedre enn den reelle driftsmarginen skulle tilsi de siste årene. Kommunal Rapport korrigerer derfor netto driftsresultat for to faktorer: netto premieavvik (funksjon 170/funksjon 171) og netto avsetninger til bundne fond.

I mange kommuner spiller korreksjonen liten rolle, men generelt vil korrigert netto resultat være lavere enn det som er oppgitt som netto driftsresultat.

I enkeltkommuner vil det for enkelte år være betydelig forskjell mellom netto driftsresultat og korrigert resultat.

Til og med barometeret i 2014 justerte vi også for momskompensasjon for investeringer, som tidligere ble ført som en inntekt i driftsregnskapet.

Slik er korreksjonen beregnet for kommunen siste år:

REGNSKAPSÅR	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Brutto driftsinntekter	1520	1564	1658	1772	1906	1942	2005	2112	2174	2212
- utbetaling Havbruksfondet	0	0	0	0	0	0	0	0	0	4,5
Brutto driftsinntekter korrigert	1520	1564	1658	1772	1906	1942	2005	2112	2174	2207,5
Netto driftsresultat	70,7	49,3	59	49,3	44	36,9	143	132	107	121
- utbetaling Havbruksfondet	0	0	0	0	0	0	0	0	0	4,5
- mva på investeringer	34,4	10,1	11,5	8,2	15,3	24,3	0	0	0	0
+ bruk av bundne fond	28	16,9	16,1	15,8	47,6	25,7	30,3	23,3	22,8	17,4
- avsetning til bundne fond	30,8	41,9	38,5	30,9	23,4	21,7	22,5	30,8	30,8	28,8
+ netto utgifter f 170	-56,5	-43	-44,1	-40,4	-41,2	-20	-18,2	-10	-19,9	-34,9
+ netto utgifter f 171	0	0	0	0	0	0	45,1	47,7	49,1	50,8
Korrigert netto driftsresultat	-23	-28,8	-19	-14,4	11,7	-3,5	178	163	129	121

Tabellen viser korreksjonen i kommunen, målt i millioner kroner.

Kostnadsnivå

5 % vekt i barometeret	Kommunens nøkkeltall			Plass	Snitt	Topp	Kommunens karakter		
	KB 2017	KB 2018	KB 2019	KB 2019	KB 2019	KB 2019	KB 2017	KB 2018	KB 2019
GRUNNSKOLE: Netto utgifter til grunnskole per innbygger, korrigert for utgiftsbehovet	12880	12991	13924	120	14947	12566	5,2	5,1	4,6
PLEIE OG OMSORG: Netto utgifter til pleie og omsorg per innbygger, korrigert for utgiftsbehovet	0	0	0		0	16634	0	0	0
BARNEHAGE: Netto utgifter til barnehage per innbygger, korrigert for utgiftsbehovet	7624	7856	8038	56	9069	7421	5,6	5,1	5,1
BARNEVERN: Netto utgifter til barnevern per innbygger, korrigert for utgiftsbehovet	1765	2136	2292	208	2478	881	4,6	4,1	3,8
SOSIALTJENESTE: Netto utgifter til sosialtjeneste per innbygger, korrigert for utgiftsbehovet	3667	3828	3934	371	2703	825	2,9	2,8	1,9
KOMMUNEHELSE: Netto utgifter til kommunehelse per innbygger, korrigert for utgiftsbehovet	2482	2649	2567	129	2937	1971	4,6	4,2	4,5
ADMINISTRASJON: Netto utgifter til administrasjon per innbygger, korrigert for utgiftsbehovet	3811	3585	3617	64	4739	3183	4,5	4,4	5,3

Kostnaden er beregnet ut fra netto utgifter i tjenesten i fjor, korrigert for utgiftsbehovet slik det framkommer i statsbudsjettet for 2018. Dermed fanger vi opp ulikheter som går på størrelse, sammensetning osv. Den historiske kostnaden er justert for kommunal lønns- og prisvekst, slik at alle tall presenteres i faste 2018-kroner. Dermed er det lett å se om tjenesten blir dyrere eller rimeligere fra år til år. Netto utgifter til grunnskolen (korrigert for utgiftsbehovet) i Rana ligger litt lavere enn gjennomsnittet. Kostnadene økte med 7,2 prosent i kommunen i fjor, også etter at vi har justert for lønns- og prisveksten.

Kommunene som drifter pleie og omsorg dyrest, ligger over 50 prosent over de rimeligst drevne kommunene i kostnad - og det er etter at vi har korrigert for ulikt utgiftsbehov. Justert for lønns- og prisveksten var utgiftene i pleie og omsorg omtrent uendret i fjor, ifølge statistikkene.

Netto utgifter til barnehage har nasjonalt vært ganske stabile de siste årene, justert for lønns- og prisvekst. Statistikken er bare sammenliknbar tilbake til 2015. Barnehagekostnadene i kommunen er ganske lave målt mot resten av landet. Kostnadene i barnehagene økte med 2,3 prosent i fjor, justert for lønns- og prisveksten.

Kostnadene i Barnevern-Norge sto stille i fjor, målt per innbygger, etter at vi altså har korrigert for lønns- og prisvekst. Året før var kostnadsveksten svært høy. Kostnadene i barnevernet i Rana er midt på treet. Det siste året har utgiftene i barnevernet gått opp med 7,3 prosent, etter at vi har tatt hensyn til prisveksten.

Innen administrasjon ligger Rana betydelig under landsgjennomsnittet, målt per innbygger. Dette gir kommunen en 64. plass på denne tabellen. Utgiftene er korrigert for geografi, demografi og størrelse.

Slik kommer kommunene i fylket ut på totaltabellen

PLASS	KOMMUNE	GRUNN- SKOLE	PLEIE OG OMSORG	BARNE- VERN	BARNE- HAGE	HELSE	SOSIAL	ØKONOMI	KOST- NADER
103	Grane	103	379	121	28	18		44	320
105	Bindal	256	40	10	68	10	58	39	390
116	Bodø	69	45	217	173	234	126	348	122
123	Lurøy	321	100	199	81	233	60	1	65
131	Herøy	268	32	24	396	50	303	63	126
175	Vågan	141	78	189	241	339	86	290	325
199	Dønna	211	80	345	10	258	128	69	341
221	Sortland	271	141	144	222	311	121	220	228
226	Tjeldsund	246	377	31	13	398	8	361	189
233	Rødøy	85	165	219	208	253	28	76	151
240	Vefsn	322	318	139	91	224	62	203	319
277	Vestvågøy	368	38	362	205	394	46	263	198
279	Flakstad	327	376	358	5	236		27	154
283	Sømna	396	214	103	197	113	125	173	252
286	Øksnes	260	248	314	366	134	67	337	129
293	Brønnøy	265	157	232	209	275	278	253	283
294	Hattfjelldal	331	270	179	359	22	138	7	322
296	Nesna	334	420	9	22	282	55	105	339

Tabellen viser maksimalt 20 kommuner for fylker med mer enn 20 kommuner.

De beste kommunene i kommunegruppa

PLASS	KOMMUNE	GRUNN- SKOLE	PLEIE OG OMSORG	BARNE- VERN	BARNE- HAGE	HELSE	SOSIAL	ØKONOMI	KOST- NADER
14	Skedsmo	72	168	49	388	194	66	66	24
17	Lier	22	191	75	247	107	200	214	35
19	Oppegård	13	261	86	348	86	143	186	61
24	Asker	6	386	154	189	156	209	22	90
30	Hamar	4	123	168	185	306	359	204	177
38	Horten	122	109	122	178	177	305	267	94
40	Grimstad	125	34	296	278	313	144	170	127
44	Røyken	108	67	104	345	369	202	55	148
46	Moss	24	224	201	165	201	250	269	60
55	Haugesund	165	186	151	206	203	180	166	86
62	Kongsberg	38	113	19	172	384	297	306	144
64	Sola	29	223	129	273	343	339	108	74
71	Nedre Eiker	179	276	26	183	325	293	188	29
92	Nittedal	55	325	27	317	146	341	106	88
94	Tønsberg	56	414	17	129	195	284	256	102
106	Lørenskog	74	254	70	308	401	238	250	37
116	Bodø	69	45	217	173	234	126	348	122
132	Sandefjord	293	380	67	234	351	344	16	25
139	Gjøvik	210	97	288	104	298	363	147	87
142	Karmøy	292	114	101	390	404	167	73	56

Slik gikk det med de kommunen likner mest på

PLASS	KOMMUNE	GRUNN- SKOLE	PLEIE OG OMSORG	BARNE- VERN	BARNE- HAGE	HELSE	SOSIAL	ØKONOMI	KOST- NADER
1	Oppdal	16	161	35	45	25	87	37	181
31	Stange	26	256	71	161	241	333	155	224
62	Kongsberg	38	113	19	172	384	297	306	144
116	Bodø	69	45	217	173	234	126	348	122
139	Gjøvik	210	97	288	104	298	363	147	87
167	Lillehammer	37	403	174	105	235	271	330	114
169	Levanger	107	227	290	84	115	340	400	200
172	Voss	219	212	327	248	163	203	184	201
188	Ringsaker	100	365	225	123	262	288	143	220
189	Namsos	244	75	309	87	267	287	195	
193	Stjørdal	232	338	267	146	264	168	320	323
204	Steinkjer	98	137	351	145	357	237	379	
206	Elverum	59	274	253	254	190	362	409	79
230	Tromsø	73	330	175	225	257	147	417	95
234	Molde	88	340	182	306	175	265	370	120
240	Vefsn	322	318	139	91	224	62	203	319
276	Harstad	291	309	136	237	263	53	226	119
290	Ringerike	227	283	169	365	359	367	286	34
321	Narvik	119	352	100	347	387	201	339	157
336	Rana	330	356	363	250	363	240	47	80

Utvalget er basert på indikatorer innen økonomi, demografi og geografi. Utvalget er gjort av Kommunal Rapport, basert i hovedsak på data fra statsbudsjettet.

Målt mot egne naboer

PLASS	KOMMUNE	GRUNN- SKOLE	PLEIE OG OMSORG	BARNE- VERN	BARNE- HAGE	HELSE	SOSIAL	ØKONOMI	KOST- NADER
123	Lurøy	321	100	199	81	233	60	1	65
233	Rødøy	85	165	219	208	253	28	76	151
296	Nesna	334	420	9	22	282	55	105	339
301	Saltdal	250	176	323	309	52	282	321	186
313	Leirfjord	245	334	300	263	206	51	178	312
336	Rana	330	356	363	250	363	240	47	80
346	Beiarn	163	359	365	71	20		302	328
376	Hemnes	274	201	200	147	296	273	271	378
409	Meløy	363	366	372	304	158	329	192	334
416	Moskenes	404	417	295	287	43	19	396	285

Endringer i Kommunebarometeret fra tidligere år

Totalt er det ett nøkkeltall mindre i årets barometer, målt mot fjorårets versjon. Det er i år noen ganske få endringer hva gjelder hvilke nøkkeltall som er i bruk.

Den viktigste endringen er hvordan karakterskalaen er satt sammen. Karakteren 3,5 gis nå til kommuner som ligger på landsgjennomsnittet. Tester på tidligere års barometer indikerer at det har liten praktisk betydning for de aller fleste kommunene, men at det kan påvirke enkeltkommuner i betydelig grad.

Særlig for nøkkeltall hvor landsgjennomsnittet ligger nær de beste eller de dårligste kommunene, vil endringen ha stor effekt på karakterene.

Dette er en kort oversikt over de nye nøkkeltallene:

Grunnskole: Fysisk aktivitet, elevtimer på 5.-7. trinn.

Pleie og omsorg: Korttidsplasser, andel av opphold på sykehjem som er korttidsopphold. Demens, Antall vedtak om dagaktivitet til hjemmeboende med demens, målt mot antall hjemmeboende med demens.

Barnehage: Andel kommunale barnehager som oppfyller pedagognormen, uten dispensasjoner. Andel private barnehager som oppfyller pedagognormen, uten dispensasjoner. Et par andre nøkkeltall har fått ny kilde (Utdanningsdirektoratet i stedet for SSB).

Helse: Sykehus, antall opphold på sykehus per 1.000 innbyggere (erstatter antall innleggelser).

Sosialhjelp: Økonomisk rådgivning, årsverk til økonomisk rådgivning per 1.000 langtidsmottakere av stønad.

Miljø og ressurser: Energibruk per bruker av kommunale bygg. Utslipp av klimagasser per innbygger, i CO₂-ekvivalenter - alle utslipp, oppvarming og avfall.

Saksbehandling: Andel av byggesøknader innvilget ved dispensasjon fra plan. Andel av byggesøknader i områder med restriksjoner som er innvilget. Gebyr for privat forslag til reguleringsplan.

Slik blir karakterene fordelt mellom kommunene

De 5 % beste verdiene innen ett nøkkeltall får karakteren 6 - som er toppkarakteren.

Ved å sette grensen på ca. den 20. beste kommunen unngår vi problemet ved at det ofte er enkelte kommuner som ligger særlig langt unna «normalen» i Kommune-Norge. Det ville også være urimelig om det bare var én kommune som kunne få toppkarakter.

På samme måte er grensen for bunnkarakteren 1 satt ved de 5 % laveste verdiene for nøkkeltallet.

En kommune som får karakteren 3,5 har et nøkkeltall som er lik landsgjennomsnittet.

Det er disse kommunene vi ofte betegner som «normalkommunen». Hvis en kommune mangler et nøkkeltall, har vi ignorert hele nøkkeltallet og beregnet totalscore ut fra de tallene som faktisk er levert.

Spørsmål om Kommunebarometeret? Send epost til barometer@kommunal-rapport.no.